

עטרת תפארת

במחיצת רבינו הגדול מרן בעל אילת השחר זצוקללה"ה
טור שביעי מהחברותא הגרמ"י שניידר שליט"א

ניצול הימים

חושב כל הזמן רק "מתי אצא מכאן", אך יונה הנביא כל זמן שהי' שייך במציאות להמשיך "בעבודת ה' הגדולה שלו", עבודת ה' של "נביא", לא הי' איכפת לו כלום! ואפי' "לא התפלל" לצאת מזה. לכן רמז הקב"ה לדג שיקאנו, ובלעתו "דגה", ושם כבר "לא הי' שייך" לעבוד את ה', אז וזעק יונה אל ה' ממעי הדגה.

כל רגע "חשוב מאד"

וזכורני שאמר, שיש ללמוד מזה שלפעמים הסתיים שיעור וכדו' כמה דקות לפני סוף הסדר, וחושבים כבר לא כדאי להתיישב ולהתחיל ללמוד, הרי עוד מעט כבר מנחה וכדומה. באו חז"ל ולימדו אותנו, אדרבה! "תנצל" את זה, ותלמד, כי כל רגע שאפשר ללמוד, צריך "לחטוף".

"מאתיים מלים..."

וכך הי' בשיעור אצל רבנו, כשסיים ענין, וראה על השעון שנשארו עוד "שתי רגעים" למנחה, הי' שמח על כך "כמוצא שלל רב", ואמר הה! יש עוד "שתי דקות", אפשר להספיק כ"כ הרבה. והרי החפץ חיים בדק שבדקה אחת! אפשר להגיד "מאתיים מלים", זאת אומרת שאפשר לחטוף כעת עוד "ארבע מאות" מלים! מלים יקרות אלו, של "תורה" שכל מילה שקולה כנגד "כל המצות".

סדר של "חמש דקות"

והי' אומר [כמדומני בשם הגה"צ ר' שרגא צ. גרוסברד זצ"ל, ששימש משגיח בישיבה קטנה פוניבז' שנים רבות], שכשלמד ב"קלם", הי' שם סדר מיוחד של "חמש דקות", כדי ללמד את חובת "ניצול הזמן".

להספיק "מה שיותר"

וכשזכינו ללמוד אצל רבנו בישיבה קטנה פוניבז', הספיק ללמוד בזמן חורף, כמה דפים מהמפקיד, ופרק הזהב, ופרק איזהו נשך, ונשארו כמה ימים לסוף הזמן, ולמד אתנו פרק "הבית והעלי", וכך הרחוטנו מ"כל יום" עד יום האחרון של הזמן.

וכן בזמן קיץ, למדו בקיזשין פרק האומר ועשרה יוחסין, וכשסיימו הי' בערך שבעה עשר בתמוז, והתחיל רבנו את הדפים של קדשים בפרק האיש מקדש, מהמקדש בחלקו (דף נ"ב ע"ב) והספיק "כמה דפים", והי' מזה הרבה תועלת לקבל מושגים בקדשים, ובסוגיא דמעילה, ועוד. [עד ששנים אח"כ ביקשני אחד מחשובי התלמידים שלמד אז בשיעור, את המחברת על דפים אלו, [וכיום חלק גדול מהדברים הכנים רבנו באילת השחר], כי "כולם הרגישו" שהי' בזה משהו "מיוחד", וזה הכל מ"ניצול" הימים האחרונים של הזמן.

לקח מ"פוריס"

והנה כפי שפתחנו, זכינו ל"ימי הפורים" הנשגבים. ובמחילה מהקוראים החשובים שליט"א, באתי לשתכנח במה שנתעוררתי בפורים זה, ואקוה שיהיו הדברים לתועלת.

הנה חז"ל הק' אמרו חייב איניש לבסומי בפוריא... וכתוצאה מכך, הרבה מתבסמים, כל אחד לפי דרגתו... [וכבר העיר מורנו הגאון רבי יהודה ארי' דינר שליט"א שזוקא אותם גדולים וצדיקים שכל השנה מדקדקים על קלה כבחמורה, בדקדוק גדול מאד, לא ראינו שיחמיו

סגולת ימי ה"פוריס"

זכינו בחסדיו המרובים ית"ש, עלינו ועל כל ישראל, לחוג את "ימי הפורים" כל א' במקומו ובזמנו. ויהי רצון שגדולת והשפעת ימים אלו ימשיכו אתנו "לעלות ולהתעלות" בתורה מ"אהבה", באמונה, באהבת הבריות, וכל מדה נכונה.

שבתי בבית ה'

והנה לפנינו יותר משבוע עד ל"סוף זמן" חורף. והי' רבנו מעורר שצריך לנצל "כל יום" ו"כל רגע" ל"שבתי בבית ה'".

וכמובן לא באנו למעט את ימי "בין הזמנים" שהי' מעורר על חובת "הקביעות" כמה שעות בכל יום, להתמדה ושקיעות בתורה. אלא שאינו דומה ימי "הזמן" שבהם "כח התורה דולק" בכל אתר ואתר, ואפשר הרבה יותר לעשות "שטייגן" כשנמצאים בין כותלי הישיבה הק'.

והי' מביא שמרן החזו"א זצוק"ל הי' מתלונן שבמימי בין הזמנים "קשה לו יותר" הלימוד, היות וחסר את הלימוד בישיבות הק', ומרגיש את החסרון, עד כדי כך! מבהיל!

לכן עלינו לראות "לנצל" ימים יקרים אלו, כדי להתמיד ולעלות מה שיותר. וזכות "מיוחדת" למי שמספיק "לסיים" את המסכתא שלמדו בחורף, עד סוף הזמן.

"לא" כתינוק הבורח...

ואשרי לבני ישיבת "ארחות תורה" שהנהיג בה רבנו להמשיך את הזמן "לתוך בין הזמנים", והי' שמח מאד "בבואו" להתפלל שחרית בר"ח בישיבה הק', ולראות את בני - בני הישיבה היקרים שיחיו, שקיימו בנפשם "להיפך" מתינוק הבורח... וישבו ולמדו בלילה האחרון בהתמדה וחשק, אשרי עין ראתה.

והשנה זו תוספת "משמעותית מאד", כאשר זוכים גם להוסיף "שבת".

"לחטוף" כל רגע

ופעם לקראת סוף זמן חורף, הרחוב בשיחה, על ההתייחסות הרגילה של בני אדם, כשנשארו עדיין "כמה דקות" לסוף הסדר, או "כמה ימים" לסוף הזמן, ההרגשה היא שכבר עוד כמה רגעים מנחה. או כבר "סוף זמן", ולא משקיעים בזמנים אלו.

אך צריך להיות "בדיק להיפך", נשארו עוד "כמה דקות", עוד "כמה ימים", תחטוף! ותנצל את הזמן, ואפילו "להתחיל" ענין חדש.

ויתפלל יונה ממעי ה"דגה"

וביאר בזה את הגמ' בגדרים (דף נ"א ע"ב) על יונה הנביא שכל זמן שהי' במעי "הדג", לא התפלל, כפי שפרש"י בנביא [מהמדרש], שמתחילה זכר היה, והיה עומד בריוח ולא נתן לב להתפלל, רמז הקב"ה לדג והקיא לתוך פיה של נקבה, שהיתה מלאה עוברים, והיה שם בדוחק, ויתפלל שם, שנאמר ממעי הדגה. ונראה לכאן שהי' כמין ביקורת עליו, שלא התפלל כשהי' במעי ה"דג".

שבח "גדול" על יונה הנביא

אך ביאר דאדרבה יש כאן "שבח גדול מאד" על יונה הנביא שאפילו שהי' במעי דג שזה מצב "מאד לא נעים", ואדם רגיל במצב כזה,

פרשת השבוע - אסון "נצחית"

והנשיאים הביאו את אבני השם וגו', כתיב חסר יו"ד, ופרש"י א"ר נתן מה ראו נשיאים להתנדב בחנוכת המזבח בתחילה ובמלאכת המשכן לא התנדבו בתחילה, אלא כך אמרו נשיאים יתנדבו ציבור מה שמתנדבין, ומה שמחסרים אנו משלימין אותנו, כיון שהשלימו ציבור את הכל, הביאו את אבני השם וגו', לכן התנדבו בחנוכת המזבח תחלה. ולפי שנתעצלו מתחלה נחסרה אות משמם והנשיאם כתיב ע"כ. והעיר רבנו, מה הפירוש כיון שהשלימו ציבור את "הכל", הרי עדיין לא היו אבני שוהם ואבני מלואים, וא"כ עדיין לא הי' "הכל". ובנוגע לעצם הדבר, אמר שהזכות להיות זכר בתורה, הרי זה "לנצח נצחים", וכשחסר יו"ד, זה "נצחיות" שאין לזה השלמה, וכל זה הפסידו בגלל שדחו את נדבתם. וכמה יש ללמוד להיות "זריז" ונשכר, ו"מיד" שבאה מצוה לידו, לחטוף ולעשות.

כ"כ בחייב אינשי לבסומי. והדבר אומר דרשני.]

עצה נוספת
ופעם אחת נתן רבנו עצה אחרת. שיפקיר את "כל חמצו" מערב שבת וא"צ להפקיר בפני "שלשה". [א"ה, כע"ז נתן החזו"א עצה לענין "ביעור" בשביעית, כשלא ידוע ברור זמן הביעור, שיכון "לא לזכות" בפירות, עד שיעבור בודאי זמן הביעור.]

ונביא אי"ה עוד כמה דברים מעניין "ביעור ובדיקת חמץ".
"תלמיד ישיבה" חייב לבדוק את חדרו לפני שנוסע הביתה, אפי' ברח"ן ניסן, דהוי' כיוצא בשיירה וכדו' שחייב לבדוק משלשים יום קודם. ואם לא בדק כשיצא יש עליו חיוב בדיקה בליל י"ד. אמנם אם ב"ג ניסן השכירה הנהלת הישיבה את הבנין "לנכרי", פטורו מבדיקה.

חיוב בדיקת חמץ פעמיים
מעשה בא' שנוסע מביתו כמה ימים לפני פסח, ובדק את ביתו מחמץ כדון, ואח"כ הגיע למלון לפני ליל י"ד, ונתברר לו שחדרו אינו בדוק, ושאל אם יחזור ויבדוק בברכה. ואמר רבנו שיבדוק ב"ברכה", דעכשיו נהיה שוכר של בית שאינו בדוק, וחל עליו חיוב "חדש" של בדיקה.

ביעור חמץ וחמץ בבית...
שאלה: בתו של א' שאינו שומר תורה ומצות רח"ל, ואמר לה שנתן לה רשות לנקות הבית לפסח, אך את "פתו וחמצו" לא תבער. ובקשה לשאול אם יש עליה מצוה לאפרושי מאיסורא ולבער מהבית לכל הפחות את החמץ שנתן לה רשות להוציא או כיון שבלאו הכי ישאר חמץ ברשותו אין תועלת במה שתבער רק קצת מהחמץ. תשובה: בודאי "כל כזית וכזית" שיכולה להצילו שלא יעבור עליו בבל יראה זה ריח בשבילו, וכמי שאוכל חזיר רח"ל, ויכולים למנוע ממנו כמה כזיתים, וכי פטורים מלהצילו, ה"ה כאן.

משכיר לנכרי ב"ב
מי שיוצא מביתו בליל י"ב ומשכיר ביתו לנכרי ב"ג, כיון דבשעה שיוצא מביתו אכתי רשותו הוא, הרי הוא "חייב בבדיקה כדון".

בוצין, בוצין, מקטפי' ידיע...
ובהאי ענינא סיפר רבינו דבר חריפות מחתנו הגאון הגדול ר' זאב צ"ל, מקטנותו. שפעם אחת אחרי שסיים אביו ר' חיים צ"ל לבדוק את כל הבית, אומר לו בנו הקטן, שעדיין יש מקום שלא בדק, ומראה לו חתיכת לחם מונחת על המשקוף שעל הדלת. ולא בדק שם היות שזה מקום שאין מכניסין בו חמץ. אלא שר' זאב הי' ילד קטן, וראה שמסלקים את כל החמץ מהבית, וחשש שלא יהי' לו מה לאכול, לכן לקח לחמני' והחביא אותה שם למעלה.
[וכן סיפר, שבהיות ר' זאב כבן חמש, ביקש מאביו לקנות לו ארבע מינים, אך אביו סבר שאינו מחוייב עדיין, ומאחר שלא ויתר, לקחו למחן הגרי"ז זצוק"ל, וסיפר אביו למחן שהוא מבקש ארבע מינים. הלך מחן והביא לו לולב שהי' מונח "על הארון".
טען הילד, אם הלולב הי' על הארון, כנראה שזה לולב פסול, ואיני חצה את זה. אמר מחן אם כן, הרי הוא "חרף" וצריך לקנות לו ארבע מינים.

"אוהבים דבריה"
להוציא עצם דג עם חריין
כתב מחן החזו"א זצוק"ל בקונטרס אמונה ובטחון (פ"ד אות ח"י) בהרחיבו על גודל אשמתו של האיש הנלבב לאהבת העבודה לפניו ית', בשעה שמזניח את לבו מלחפש אחר פרטי' ודקדוקי' של המצוה שנאמרה מפי הגבורה וכו', ומביא הרבה דוגמאות, וכתב, וכן במצות לא תעשה, אם כי הוא שומר אותה [את התורה] בכללה, עדיין אין שמירתו שמירה, בעת שלא שקד על הדינים המסתעפים לחקרם ולדרשם, ואמנם עובר עליו עבירה מספקת בחלקלקות.
ומחלל את השבת מתוך נעימות הזמירות לכבוד השבת וקיומה, ונטל ידיו דרך החלון הפתוח לרה"ר, וכו', ובורר את עצמות הדג מן הקערה, ונושא משא בשבת וכו' וכו' ועוד דוגמאות, ומסיים וכן הרבה מהלכות השבת הנעלמות ממנו, והוא דש אותם בעקביו, עכ"ל, והוא "מוסר נורא" על החובה ללמוד הל' שבת בדקדוק גדול.
ונתעוררו לדון במוציא מתוך הדג - עצם "שאינו עליו בשר כלל", אך נשאר עליו קצת "חריין" או טחינה וכדו', דבר שראוי לאכילה, אם זה מועיל שיהא נחשב כמפריד "אוכל מאוכל", וכמוציא עצם עם מעט בשר, דשרי, או שמתחייבים כלפי ה"עצם" לחוד, והוי' מפריד "פסולת", וחייב חטאת

שם שמים "מתאהב" על ידך
וכן הרבה בני ישיבות הק', נתקיים בהם מאמר חז"ל שיהא שם שמים "מתאהב" על ידך, בהופעה המכובדת של בני תורה, ובשפה נעימה וכו' וכו'.

אך כמובן השטן אינו "ישן" בפורים... וראינו ג"כ את הצד השני של המטבע, שיוצא ה... מבפנים, ואוי לנו לראות כאלו שכל השנה מצליחים "להסתיר" מחשבתם... או כשמיגיע פורים, מתפרקים... וחזותם הנוראה. קשה לעכל! ה' ירחם עליהם שיזכו לנועם "זיו התורה" באמת, ויזכו לגדול בתורה ויראה כראוי.

הזהרו ב"גחלתם"...
ועל כולם הכביד, הני "כלבי חציפי", שבעוה"ר אמנם לבושים במעטה החרדים וה"צדיקים", אך בבוא היין בקרבם, יצאו מי השופכים מפיהם. אוי לאוהבים ששמענו... ה' ירחם עלינו שלא ישפיע עלינו ח"ו הרעה הנוראה הזאת.
ולכן הדפסנו כעת "בפרד" את האגרת המופלאה "אגרת החלום", שהורה לנו רבנו לפני כעשרים שנה, לפרסמה מה שיותר, כדי לחזק הלבבות ליפחד הנורא של זילותא דתלמיד חכם. והלאי שהי' זה "תיקון" לשמיעת הדברים "הממעזים". ומי יתן ויזכו לחזור בתשובה שלמה.

שואלין ודורשין...
מה נפלא המעמד, ביום "שושן פורים המשולש" כאשר דרכי ב"ב שוממות... והיכלי הישיבות והכוללים... והנה בחדר שיעורים בישיבת "ארחות תורה" האש "בוערת", בשיעור מיוחד מראש הישיבה הגאון הגדול רבי איתמר גרבוז שליט"א בסוגיות הפסח, ובודאי הי' בהם לרבנו "נחת רוח גדול בשמים".

וליהוי "הפקר"
ונביא גרגיר מהדברים שהביא בשיעור, כאשר השנה חל ערב פסח "בשבת", ומבטלים את החמץ "בשבת" בבוקר, יש לדון אם להוסיף וליהוי "הפקר", כיון שאסור להפקיר בשבת, והיות דמעיקר הדין א"צ להפקיר, כמבואר במ"ב (תל"ד סק"ח), רק כשמבטל בחול, חיישין לכתחילה לשיטת ר"ת, דביטול היינו הפקר, כמ"ש שם המ"ב, אך כשחל בשבת, הרי אסור להפקיר שלא לצורך.
ובספר שלמי תודה להגאון הגדול ר' בן ציון פלמן צ"ל כתב שאמר לו רבנו זצוק"ל שיאמר בלשון "תנאי", דאם צריך הפקר יהי' הפקר. וסיפר הגאון ר' איתמר שליט"א ששאל את רבנו על כך, ואמר שאינו זוכר, אך אם הגאון ר' בן ציון אומר, בודאי זה "נכון", רק יתכן שהי' בתור "הערה", והוסיף שכינם "אינו נוהג כן" למעשה. והרחיב ע"ז הגאון ר' איתמר שליט"א אם שייך תנאי בהפקר, והדברים נפלאים ומשמחים, [הדברים הובאו בהרחבה במשנת המועדים תשע"ט].

"שיחו בנפלאותיו" - אוטובוס נעצר, בלי תחנה...
דבר "מופלא" ספרו בני המשפחה שיחי', מה שראו בעיניהם. הרי ידוע שלחזור מירושלים במוצאי שושן פורים, קשה מאד [עם התחבורה], באשר מאות אלפים חוזרים הביתה.
והנה יצא אוטובוס מבית וגן לב"ב, שנשארו בו למעלה מעשרה מקומות ישיבה, אך הנהג התעקש שלא יכול לעלות יותר, בגלל ריבוי התינוקות, ולכן לא עצר יותר בתחנות שחיכו שם הרבה מאד. וכשהתחננו לו הנוסעים, שספרו, ויש עדיין מקומות, הסכים לספור, אך כבר יצא מהשכונה, ועצר בצד כדי לספור. ולשם כך נעצר במקום ש"אין שם תחנה", והתחיל לספור, וראה באמת שישנם עדיין כמה וכמה מקומות.
ולמרבה הי"פלא", בדיוק במקום שנעצר, היו שם "שתי משפחות" עם ילדים, שהלכו רגלי לחפש האין ליסוע לב"ב, והנה רואים לפתע ש"נעצר צמוד אליהם" אוטובוס שכתוב עליו לב"ב, ומעלה אותם! "השגחה פרטית" מופלאה, שסיבב הקב"ה שיתעקש מתחילה "לא לעלות" נוסעים, כדי שיהי' להם מקום, ובעיקר מה שנעצר "בדיוק" לידם, הפלא ופלא!

לתרומות להפצת הגליון השבועי וכן לקבלת הגליון ניתן לפנות למס' 055-7600953 וכן בקובץ השבועי "אוצר הפרשה" או למייל לאורו נלך s31626532@gmail.com וכן ניתן להשיג את הגליון מודפס ברש"י 14 קומה ב' ליד הדלת

לתועלת הרבים ניתן להאזין לדברים על פרשת השבוע מרבינו הגדול מרן בעל אילת השחר זצוקללה"ה.
ע"י יבדלה"ט החברותא שליט"א כמידי עש"ק בקו אילת השחר שמספרו 0799-555-555 שלושה 6.